

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3017а від 27.08.2020
Народні депутати України
Ю. Тимошенко, М. Цимбалюк, В. Івченко

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо збільшення розмірів допомоги та страхових виплат»

У поданому проекті пропонується при визначенні розмірів щомісячних страхових виплат потерпілому та інших витрат на відшкодування шкоди та допомоги на поховання застрахованої особи або особи, яка перебувала на її утриманні, використовувати *фактичний розмір прожиткового мінімуму* для працездатних осіб (сьогодні розмір цих виплат прив'язаний до прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб). Для цього пропонується внести відповідні зміни до ст. ст. 28 та 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон). Крім цього, ч. 15 ст. 42 Закону викладається у новій редакції, згідно з якою змінюється спосіб проведення індексації щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві з її проведення «відповідно до частини 2 статті 37 цього Закону» на проведення «відповідно до Закону України «Про індексацію грошових виплат населенню»».

Проект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 16.06.2020 № 689-IX. Проект не був включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, розглянувши проект, вважає за доцільне висловити щодо його змісту такі зауваження.

1. Наразі законодавчо встановлено, що державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти визначаються на основі прожиткового мінімуму, встановленого законом, який є базовим державним соціальним стандартом (ст. 6 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»).

Відповідно держава гарантує забезпечення основних потреб громадян на рівні встановлених законом державних соціальних стандартів і нормативів (ст. 16 вищезазначеного Закону).

Порядок встановлення та затвердження прожиткового мінімуму визначено у Законі України «Про прожитковий мінімум», згідно із яким цей показник щороку затверджується Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік (ст. 4 вищезазначеного Закону) і застосовується для встановлення державних соціальних гарантій і стандартів, в т. ч. для визначення розмірів соціальної допомоги, з урахуванням розрахунків для формування Державного бюджету України та місцевих бюджетів (ст. 2 вищезазначеного Закону).

Застосування ж фактичного прожиткового мінімуму відповідно до ст. 5 Закону України «Про прожитковий мінімум» передбачено лише для спостереження за динамікою рівня життя в Україні на основі статистичних даних про рівень споживчих цін. Цей показник щомісяця розраховує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, оприлюднює отримані дані і разом із відповідними розрахунками надає Президенту України, Верховній Раді України, сторонам соціального діалогу на національному рівні - всеукраїнським об'єднанням професійних спілок, всеукраїнським об'єднанням організацій роботодавців та Кабінету Міністрів України.

Також з метою дотримання державних соціальних гарантій, оцінки ефективності державної соціальної політики, її впливу на рівень та якість життя в Україні передбачено здійснення постійного державного моніторингу у сфері застосування та фінансового забезпечення державних соціальних стандартів і нормативів, за результатами якого повинен здійснюватися перегляд розмірів державних соціальних гарантій в порядку, що визначається законами (ст. 24 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»).

З урахуванням зазначеного слід зауважити, що, оскільки на підставі державних соціальних стандартів, визначених відповідно до вказаного Закону, здійснюються розрахунки і обґрунтування до показників видатків на соціальні цілі у проектах Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів (ст. 20 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»), вбачається неприйнятним вибіркове і хаотичне застосування не встановлених державним кошторисом показників прожиткового мінімуму, а саме, фактичного, для законодавчого визначення окремих видів соціальних виплат.

Тому системне і узгоджене забезпечення об'єктивної величини державних соціальних гарантій і стандартів можливе лише при розгляді та затвердженні у законі про Державний бюджет України розміру прожиткового мінімуму, який максимально відповідатиме реальній вартості необхідного

для виживання людини обсягу харчування, мінімального набору непродовольчих товарів та послуг.

2. Стосовно зміни способу проведення індексації щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві, при якому пропонується здійснювати індексацію зазначених вище виплат відповідно до Закону України «Про індексацію грошових виплат населенню» (нова редакція ч. 15 ст. 42 Закону), звертаємо увагу, що вказані зміни не узгоджуються з положеннями ст. 2 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення». Зазначимо, що згідно з вказаною статтею індексації в порядку, встановленому вказаним Законом, підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру, зокрема, пенсії та суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, *крім щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві* (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим) та членам їхніх сімей і пенсій, які індексуються відповідно до закону за цими видами страхування, що саме і передбачено у чинних редакціях ст. ст. 37 та 42 Закону. Крім цього, слід врахувати, що внесення запропонованих у проекті змін до ст. 42 Закону має також супроводжуватися внесенням відповідних змін до ст. 37 Закону, в якій визначається порядок індексації суми страхової виплати.

3. Слід також звернути увагу на необхідність коригування дати набрання чинності законом, проект якого розглядається, оскільки визначена у проекті дата (01.01.2021) на даний час не відповідатиме конституційному принципу, згідно з яким закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи (ст. 58 Конституції України).

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: С. Бортнік

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01
Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/158705 від 14.05.2021

506952